

УДК 37.014.61: [378:61] (477)

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/66-3-31>

Тетяна СИТНИК,
orcid.org/0000-0002-0264-7196
доктор педагогічних наук,
завідувачка кафедри гуманітарних дисциплін
Черкаської медичної академії
(Черкаси, Україна) tatyanakiryau@ukr.net

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКОМ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Статтю присвячено проблемі державного регулювання розвитком вищої медичної освіти в Україні на сучасному етапі суспільно-економічного її розвитку. Мета статті полягає в з'ясуванні особливостей процесу управління закладами вищої медичної освіти, відмінних рис механізмів державного регулювання розвитком сфери охорони здоров'я та підготовкою майбутніх медичних фахівців у додипломний період. У статті йдеться про використання загальних та специфічних механізмів державної управлінської діяльності в освітній галузі загалом та медичній зокрема. Основними такими механізмами дослідники цієї проблеми вважають правові, адміністративні, бюджетні, фінансові, інвестиційні, соціальні, інституційні та інформаційні. У статті підкреслюється, що механізм державного регулювання становить собою сукупність нормативно-правових, адміністративно-розпорядчих, мотиваційних, соціальних та організаційно-економічних засобів цілеспрямованого впливу суб'єктів державного регулювання на їх діяльність. Для розвитку вітчизняної вищої медичної освіти регуляторами виступають такі документи, як Конституція України, Закони України «Про освіту» та «Про вищу освіту», Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року, Національна економічна стратегія на період до 2030 року, Державна стратегія регіонального розвитку на 2021–2027 роки, Стратегія регіонального (кожної області) розвитку на період 2021–2027 років, Положення про організацію освітнього процесу у закладах охорони здоров'я за участю науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти, міжнародні угоди в галузі вищої освіти та медицини, законодавство України про охорону здоров'я, Стандарт вищої освіти зі спеціальності 222 Медицина для другого (магістерського) рівня вищої освіти тощо. У публікації вказано на зміну регулювання розвитком вищої медичної освіти під впливом об'єктивних зовнішніх чинників, як, наприклад, Covid-19 та воєнні дії на території України.

Ключові слова: державне регулювання, вища медична освіта, механізм державного регулювання, медичні освітні заклади, сфера охорони здоров'я.

Tetiana SYTNIK,
orcid.org/0000-0002-0264-7196
Doctor in Pedagogy,
Head of Humanities Department
Cherkasy Medical Academy
(Cherkasy, Ukraine) tatyanakiryau@ukr.net

ASPECTS OF STATE REGULATION OF THE DEVELOPMENT OF HIGHER MEDICAL EDUCATION IN UKRAINE

The article is devoted to the problem of state regulation of the development of higher medical education in Ukraine at the present stage of its socio-economic development. The article is aimed at clarifying the peculiarities of the process of management of higher medical education institutions, distinctive aspects of the mechanisms of state regulation of the development of the health care sphere and training of future medical specialists in the undergraduate period. The article deals with the use of general and specific mechanisms of state management activity in the educational sector in general and medical in particular. The researchers of this problem consider the main such mechanisms to be legal, administrative, budgetary, financial, investment, social, institutional and informational. The article emphasizes that the mechanism of state regulation is a set of regulatory, legal, administrative, motivational, social, organizational and economic means of targeted influence of the subjects of state regulation on their activities. The development of national higher medical education is regulated by the following documents: the Constitution of Ukraine, the Laws of Ukraine "On Education" and "On Higher Education", Sustainable Development Goals of Ukraine for the period up to 2030, National Economic Strategy for the period up to 2030, State Strategy for Regional Development for 2021–2027, Regional (each region) Development Strategy for the period 2021–2027, Regulations on the organization of the educational process in healthcare institutions with the participation of research and teaching staff of higher education institutions, international agreements in the field of higher education and medicine, legislation of Ukraine on healthcare, Standard of higher education in specialty 222 Medicine for the second (master's) level of higher education, etc. The publication points to the change in regulation of the development of higher medical education under the influence of objective external factors, such as Covid-19 and hostilities in Ukraine.

Key words: state regulation, higher medical education, mechanism of state regulation, medical educational institutions, healthcare sector.

Постановка проблеми. У зв'язку з глобалізацією та кардинальними змінами в соціально-економічному житті країни, гостро постає проблема розвитку вищої медичної освіти, оскільки ця сфера не повною мірою відповідає потребам сучасного суспільства та потребує постійного удосконалення. Вітчизняна система підготовки майбутніх медичних працівників є невід'ємним складником розвитку національної системи охорони здоров'я та спрямована на забезпечення відновлення і збереження здоров'я громадян України через надання необхідного рівня медичних послуг згідно з прийнятими державними стандартами. Відповідно до Закону України «Про освіту» державну політику у сфері освіти «визначає Верховна Рада України, а реалізують Кабінет Міністрів України, центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки, інші центральні органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування» (Закон України «Про освіту», 2023). У свою чергу, згідно з Законом України «Про вищу освіту» управління ЗВО здійснюється, окрім зазначених органів влади, ще й Національною академією наук України та національними галузевими академіями наук; засновниками закладів вищої освіти; органами громадського самоврядування у сфері вищої освіти і науки; Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти (Закон України «Про вищу освіту», 2023). Особливістю діяльності закладів вищої медичної освіти є те, що вони підпорядковуються безпосередньо Міністерству охорони здоров'я України, до функцій якого також відносять підготовку фахівців для практичної медицини. Клінічні бази для підготовки майбутніх медичних фахівців та проведення науково-дослідницької діяльності як викладачів, так і студентів, функціонують в обласних та міських лікарнях, центрах первинної медико-санітарної допомоги, диспансерах, інститутах Академії медичних наук тощо.

Збалансованість та ефективність політики державного регулювання вищої медичної освіти суттєво визначає перспективні напрямки підготовки майбутніх медичних кадрів, сучасні тенденції суспільно-економічного розвитку, сприяє підвищенню рівня інноваційного потенціалу освітньої галузі. За останній період розвитку незалежної Української держави система регулювання вищою освітою зазнала динамічних змін на користь децентралізації регуляторних повноважень насамперед, а також автоматизації ЗВО щодо самостійного прийняття управлінських рішень, розширення механізмів та інструментарію фінансового забезпечення вищої школи, впровадження

нових принципів до формування системи якості й самого змісту освіти.

Аналіз досліджень. Основоположні підходи до державного регулювання вищої освіти з позицій розвитку національної економіки відображено в працях вітчизняних науковців. Так, наприклад, теоретико-методологічні засади державного регулювання сфери освіти представлено в статті Ю. Журавель. Механізми державного управління розвитком вищої освіти, її фінансово-економічної діяльності розкрито в працях Г. Чирва, О. Шапоренко, Л. Паращенко. Особливості здійснення державного регулювання ринкових механізмів у системі охорони здоров'я України подано в науковому доробку А. Барзилович. До опису специфіки організації змішаного навчання в медичних закладах вищої освіти звернена увага Н. Наливайко, О. Наливайка, І. Головановою, Н. Мартиненко, Т. Плужниковим, Н. Ляховою, О. Красновою. Проблеми та перспективи цифровізації освітнього процесу в системі вищої освіти загалом та медичної зокрема розглянуто в праці Н. Духаніної, Г. Лесик. Проте питання особливостей державного регулювання розвитком вищої медичної освіти не знайшло свого висвітлення в наукових джерелах. Це й зумовило вибір теми цієї статті, **мета** якої полягає в з'ясуванні нових підходів до державного регулювання розвитком ЗВМО у контексті національної системи охорони здоров'я на сучасному етапі.

Виклад основного матеріалу. З огляду на тривале поетапне проведення медичної реформи в Україні можна засвідчити, що вітчизняна медична система зазнає суттєві трансформаційні й інституціональні перетворення. Однією з успішних умов реалізації стратегії соціального та економічного розвитку держави є удосконалення всієї системи охорони здоров'я її громадян та реформування процесу підготовки майбутніх фахівців медичної сфери відповідно до нових викликів та запитів суспільства, що в кінцевому результаті призведе до поліпшення здоров'я населення. Міністерство освіти і науки України стало приділяти особливу увагу розробленню та впровадженню системи стандартів та нормативно-правових актів, що спрямовані на регулювання освітньої діяльності державних й приватних закладів вищої освіти, а також їхніх структурних підрозділів, що покликані забезпечувати освітній процес та контроль за якістю надання освітніх послуг, фінансовою діяльністю та працевлаштуванням випускників.

Ю. Журавель підкреслює, що державне регулювання в освітній сфері, як правило, охоплює: «регулювання сфери освіти загалом як виду еко-

номічної діяльності, сфери зайнятості та сфери соціальної інфраструктури; регулювання сфери освіти як осередку науково-інноваційної діяльності; регулювання інститутів сфери освіти; регулювання параметрів освітньої діяльності (наприклад, вартість послуг, організація освітнього процесу за видами діяльності, компетентності випускників; придатність до працевлаштування); регулювання якісних показників сфери освіти» (Журавель, 2021: 125).

Перед тим як схарактеризувати основні механізми державного регулювання розвитку вищої медичної освіти, звернемось до з'ясування сутності поняття «механізм державного регулювання». На думку Ю. Мельник, механізм державного регулювання становить собою «сукупність нормативно-правових, адміністративно-розпорядчих, організаційно-економічних, мотиваційних і соціальних засобів обґрунтованого цілеспрямованого впливу суб'єктів державного регулювання на їх діяльність, що забезпечує взаємопов'язану узгодженість інтересів учасників державного регулювання у певних сегментах національної економіки» (Мельник, 2018: 146). Г. Чирва на основі проведеного аналізу наукових джерел доходить висновку, що механізми державного управління можна розглядати в таких аспектах: як механізми прийняття управлінських рішень; певна складна система, яка спрямована на досягнення визначених цілей, до якої зараховують комплекс правових норм, засобів, інструментів, методів планомірного державного впливу на об'єкти управління; засоби практичного спрямування, стимули, заходи завдяки яким органи державної влади здійснюють вплив на суспільство, виробництво, освіту, культуру та інші соціальні системи для досягнення поставлених цілей (Чирва, 2019: 150).

Як зазначають О. Шапоренко та Л. Паращенко до основних механізмів управління освітніми системами можна зарахувати механізми комплексного оцінювання освітньої діяльності; механізми проведення експертиз; механізми ефективного розподілу ресурсів; конкурсні механізми; механізми основного та додаткового фінансування ЗВО; механізми стимулювання діяльності; механізми здійснення оперативного управління (Шапоренко, 2018: 143).

Державне управління як у сфері здоров'я, так і в системі підготовки медичних працівників у закладах вищої освіти здійснюється за допомогою правових, адміністративних, економічних та юридичних механізмів. Як зазначає А. Барзилович, правове регулювання медичної галузі зводиться до побудови чіткої вертикальної системи норма-

тивно-правових документів та надання їм статусу правового застосування (Барзилович, 2020: 142). На переконання автора, «закони є вищим владним виразом волі суспільства, всі наступні підзаконні нормативно-правові акти видаються на їх основі та на виконання законів» (там само).

До нормативно-правової бази вищої медичної освіти зараховують Конституцію України, ратифіковані Верховною Радою України міжнародні угоди в галузі вищої освіти та медицини, законодавство України про охорону здоров'я та ЗВО, Укази Президента України, Постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України, Нормативні акти Міністерства освіти і науки й Міністерства охорони здоров'я України. Більш ширше механізми регулювання освітньої галузі представлено Ю. Журавель, зокрема окрім правових механізмів, автор додає: адміністративні (ліцензування, акредитація, атестація, стандарти, рамки кваліфікацій, державний нагляд у формі перевірок, вимоги до наукової кваліфікації педагогічних кадрів, нетерпимість до корупції і хабарництва, регулювання відносин власності); бюджетні механізми (бюджетні асигнування, фінансування науко-дослідницьких, інфраструктурних проєктів, державне та регіональне замовлення); фінансові механізми (цінове регулювання, оподаткування, кредитування); інвестиційні механізми (співфінансування, залучення недержавного фінансування); соціальні механізми (соціальний захист співробітників закладів освіти); інституційні механізми (державно-громадське управління, державно-приватне партнерство, міжнародне співробітництво, міжнародне договірне регулювання, кластерно-кооперативні взаємодії); інформаційні механізми (промоція та позиціонування закладів освіти, спеціалізацій (Журавель, 2021: 128). Таку класифікацію механізмів державного регулювання освітніх закладів представимо на рис. 1.

Вслід за О. Поступною, Г. Чирва вважає за потрібним до механізмів державного регулювання вищою освітою зараховувати ще й механізм організаційної освітньої інновації, який орієнтований на використання в освітній сфері комп'ютерних та телекомунікаційних технологій. В Україні під дією новітніх освітніх технологій формуються різні інновації у сфері вищої освіти, насамперед цифровізація освітнього процесу (Чирва, 2019: 151). Особливу увагу автор зосереджує на фінансуванні ЗВО, зазначаючи, що важливим механізмом державного регулювання вищої освіти є саме бюджетне фінансування, оскільки воно виступає вагомим важелем впливу держави як на всю систему загалом, так і на окремі її заклади.

Рис. 1. Механізми державного регулювання освітніх закладів

Специфічною ознакою механізмів державного регулювання розвитком будь-якої вищої освіти виступає його інтеграція та тісна взаємодія з механізмами регулювання ринку праці та сфери зайнятості випускників ЗВО. Такі інтеграційні зв'язки між механізмами є однією з важливих засад державної політики в освітній сфері, що регламентуються Законами України «Про освіту» та «Про вищу освіту».

Механізми державного регулювання вищою освітою в Україні однаковою мірою здійснюють вплив як на ЗВО державної форми власності, так і приватної, оскільки право на надання освітніх послуг визначається отриманням ліцензії від Міністерства освіти і науки України і контроль за їхньою діяльністю виконують державні органи влади. Саме від ефективного регулювання з боку МОН України залежить результат розвитку освітньої, наукової, інноваційної діяльності й престижність та конкурентоспроможність провідних вітчизняних закладів вищої школи.

Документами державного прогнозування та стратегічного планування розвитку освіти, як про це зазначено в Законі України «Про освіту», є «стратегія розвитку освіти України, відповідні державні, регіональні та місцеві цільові програми, плани діяльності у сфері освіти органів влади» (Закон України «Про освіту», 2023). Не є винятком заклади вищої медичної освіти. Так, наприклад, у 2019 році Кабінетом Міністрів України було схвалено «Стратегію розвитку медичної освіти в Україні» (Стратегія розвитку медичної освіти в Україні, 2019). Реалізація Стратегії розрахована на 10 років, її метою є забезпечити якісну систему медичної освіти в країні через підготовку медичних працівників для сфери охорони здоров'я. Стратегія спрямована на підвищення якості вищої

медичної освіти (створення галузевої системи кваліфікацій, оновлення змісту освіти; підвищення вимог до здобувачів медичної освіти; підвищення кваліфікації викладачів ЗВМО), реформування післядипломної освіти (запровадження справедливого розподілу на інтернатуру та унормування її змісту; підтримка безперервного професійного розвитку, що ґрунтується на кращих міжнародних практиках), ефективне фінансування та управління (зміна механізму фінансування медичної освіти; реалізація автономії ЗВМО), розвиток академічної культури в медичній освіті (утвердження принципів академічної доброчесності у ЗВО; інтернаціоналізація медичної освіти), поліпшення якості наукових досліджень (поліпшення матеріальної бази для проведення наукових досліджень; стимулювання вітчизняних науковців до проведення якісних наукових досліджень, що будуть опубліковані у провідних міжнародних наукових виданнях) (там само).

Ґрунтуючись на «Стратегію розвитку медичної освіти в Україні», кожний заклад вищої медичної освіти розробляє стратегічний план розвитку власного закладу на п'ять років, у якому визначаються стратегічні цілі та його пріоритетні напрямки щодо освітньої діяльності, підвищення конкурентоспроможності наукових досліджень у світовому академічному просторі, формування і реалізації кадрової політики, управлінської діяльності, забезпечення стабільного фінансово-економічного стану, належної матеріально-технічної бази тощо.

У 2020 році постановою Кабінету Міністрів України було затверджено Положення про організацію освітнього процесу у закладах охорони здоров'я за участю науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти, що здійснюють під-

готовку здобувачів вищої освіти у сфері охорони здоров'я, яке визначає основні принципи організації освітнього процесу ЗВО в галузі знань «Охорона здоров'я» із залученням клінічних кафедр за участю науково-педагогічних працівників закладів освіти (Положення про організацію освітнього процесу, 2020). Цей документ акцентує увагу на спільну діяльність закладів вищої медичної освіти з клінічними базами. Як було зазначено вище, клінічна база – це державні та приватні заклади охорони здоров'я, які мають ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики.

Реформування вищої освіти в Україні загалом та медичної освіти зокрема передбачає зміни основних підходів до підготовки та проведення атестації майбутніх медичних фахівців у галузі охорони здоров'я. Так, наприклад, у 2021 році МОН України затвердили Стандарт вищої освіти зі спеціальності 222 Медицина для другого (магістерського) рівня вищої освіти (Стандарт вищої освіти, 2021). У цьому документі чітко визначені загальні та спеціальні (фахові) компетентності, а також результати навчання. Відповідно до стандарту атестація відбувається у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту, додатково атестація включає публічний захист кваліфікаційної роботи.

На розвиток вітчизняної вищої медичної освіти впливають такі документи, як Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року, Національна економічна стратегія на період до 2030 року, Державна стратегія регіонального розвитку на 2021–2027 роки, Стратегія регіонального (кожної області) розвитку на період 2021–2027 років тощо.

Об'єктивні чинники, що з'явилися в нашій державі в наслідок карантинних обмежень Covid-19 та воєнні дії на території України вплинули на зміну форм організації освітнього процесу у всіх вищих освітніх закладах, у тому числі й медичних, насамперед це пов'язано із запровадження дистанційної, а згодом змішаної, форм навчання. Незважаючи на те, що підготовка майбутніх медичних фахівців пов'язана з постійною клінічною практикою в закладах охорони здоров'я, частина курсів та навчальних дисциплін була переведена на навчання в онлайн-форматі. З огляду на це, викладачам необхідно було запроваджувати новітні методи навчання з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. У 2020 році МОН України ухвалило Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти (Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання, 2020), у яких було проведено роз'яснення щодо змін в організації освітнього процесу у всіх вітчизняних закла-

дах вищої освіти. У цьому документі зокрема було рекомендовано запроваджувати контактні (аудиторні) та безконтактні (позааудиторні) години. Як зазначають Н. Наливайко та О. Наливайко запровадження елементів змішаного навчання в медичних закладах вищої освіти дало змогу поєднати традиційне особисте навчання з асинхронним чи синхронним цифровим навчанням (Наливайко, 2021: 104). Автори, описуючи специфіку проведення занять з радіологічної анатомії, вказують на використання американського досвіду із запровадження змішаного навчання, який орієнтує викладача на поєднання лекційної частини (45 хвилин) з лабораторною (75 хвилин). Під час проведення лабораторної частини заняття студентів об'єднували в дискусійні групи до восьми осіб у кожній. Водночас викладачі в ході такого заняття виконували роль інструкторів (там само).

Однак авторський колектив статті «Проблеми й перспективи дистанційного навчання в медичному закладі вищої освіти» застерігає, що дистанційне навчання є невиправданим, оскільки основною метою медичної освіти повинне бути професійне спрямування, тому що від сформованої компетентності та самосвідомості випускника залежатиме здоров'я і життя пацієнтів. Під час офлайн навчання для здобувача освіти надзвичайно важливе живе спілкування з профільними хворими, зважаючи на те, що процес лікування передбачає використання комплексу соматичних, психологічних впливів на пацієнта (Голованова, 2022: 68). З огляду на це автори рекомендують вивчення лише окремих розділів з навчальних дисциплін здійснювати в дистанційній формі.

У державне регулювання розвитком вищої медичної освіти суттєві корективи вимагає і запровадження цифровізації у всіх сферах соціально-економічного життя суспільства. Як зазначено на сайті МОН України, цифрова трансформація у сфері освіти і науки становить собою «комплексну роботу над побудовою екосистеми цифрових рішень у сфері освіти та науки, включно зі створенням безпечного електронного освітнього середовища, забезпеченням необхідної цифрової інфраструктури закладів та установ освіти і науки, підвищення рівня цифрової компетентності, цифровою трансформацією процесів та послуг, а також автоматизацією збору і аналізу даних» (Цифрова трансформація у сфері освіти і науки). З метою підвищення цифрової компетентності науково-педагогічних працівників та здобувачів освіти у грудні 2021 року Наказом Міністерства освіти і науки України було ухвалено Типову програму підвищення кваліфікації педагогічних

працівників з розвитку цифрової компетентності (Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників). Н. Духаніна та Г. Лесик звертають увагу на те, що до ключових напрямів цифровізації освітнього процесу ЗВО зараховують: використання віртуальної та змішаної реальності, мобільних й інтернет технологій, хмарних технологій, технологій дистанційної освіти, відкритих онлайн курсів, розвиток цифрових бібліотек та кампусів освітніх закладів, гейміфікацію освітнього процесу (Духаніна, 2022). Введення в роботу всіх ЗВО цифровізації стало одним із

нових інструментів державної регулювання розвитком вищої освіти загалом та медичної зокрема.

Висновки. Отже, державне регулювання розвитком вищої медичної освіти в Україні становить собою комплекс нормативно-правових та адміністративно-розпорядчих, мотиваційних і соціальних засобів управління діяльністю освітнього закладу. Регулювання насамперед здійснюється через накази, розпорядження, положення, програми та стратегії розвитку, які затверджуються Верховною Радою, Кабінетом Міністрів, МОН та МОЗ України, місцевими органами державної влади.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про освіту : Закон України від 10 черв. 2023 р. № 3143-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 24.06.2023).
2. Про вищу освіту : Закон України від 28 трав. 2023 р. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 24.06.2023).
3. Журавель Ю. В. Теоретико-методологічні аспекти державного регулювання сфери освіти. *Регіональна економіка*. 2021. №2. С. 125–139.
4. Мельник Ю. М. Механізм державного регулювання розвитку промисловості. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. Випуск 22. Частина 1. С. 145–151.
5. Чирва Г. М. Механізми державного управління розвитком вищої освіти: орієнтація на якість освітніх послуг. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2019. № 3 (22). С. 146–156.
6. Шапоренко О. І., Паращенко Л. І. Механізми державного регулювання фінансово-економічної діяльності вищих навчальних закладів. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2018. №4 (52). С. 140–147.
7. Барзилович А. Д. Державне регулювання ринкових механізмів у системі охорони здоров'я України. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2020. №5. С. 142–149.
8. Стратегія розвитку медичної освіти в Україні. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/95-2019-%D1%80#Text> (дата звернення: 25.06.2023).
9. Положення про організацію освітнього процесу у закладах охорони здоров'я за участю науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти, що здійснюють підготовку здобувачів вищої освіти у сфері охорони здоров'я. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1337-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 25.06.2023).
10. Стандарт вищої освіти зі спеціальності 222 Медицина для другого (магістерського) рівня вищої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/11/09/222-Medytsyna.mahistr.09.11.pdf> (дата звернення: 23.06.2023).
11. Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2020/zmyshene%20navchanny/zmishanenavchannia-bookletspreads-2.pdf> (дата звернення: 23.06.2023).
12. Наливайко Н., Наливайко О. Змішане навчання в медичних закладах вищої освіти. *Освітологічний дискурс*. 2021. № 1(32). С. 101–111.
13. Голованова І. А., Мартиненко Н. В., Плужнікова Т. В., Ляхова Н. О., Краснова О. І. Проблеми й перспективи дистанційного навчання в медичному закладі вищої освіти. *Сучасні тренди розвитку медичної освіти: перспективи і здобутки*: матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 24 березня 2022 р. Полтава, 2022. С. 67–69.
14. Цифрова трансформація у сфері освіти і науки: офіційний сайт МОН України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/cifrova-transformaciya-osviti-ta-nauki> (дата звернення: 24.06.2023).
15. Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників з розвитку цифрової компетентності: офіційний сайт МОН України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/uhvaleno-tipovu-programu-pidvishennya-kvalifikaciyi-pedagogichnih-pracivnikov-iz-rozvitku-cifrovoyi-kompetentnosti> (дата звернення: 24.06.2023).
16. Духаніна Н., Лесик Г. Цифровізація освітнього процесу: проблеми та перспективи. URL: <https://ela.kpi.ua/bits/tream/123456789/49235/1/p.406-409.pdf> (дата звернення: 24.06.2023).

REFERENCES

1. Pro osvitu: Zakon Ukrainy vid 10 cherv. 2023 r. № 3143-IX. [On education: Law of Ukraine from June 10 2023 №. 3143-IX]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> [in Ukrainian].
2. Pro vyshchu osvitu: Zakon Ukrainy vid 28 trav. 2023 r. № 1556-VII. [On higher education: Law of Ukraine from May 28 2023 №. 1556-VII]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> [in Ukrainian].
3. Zhuravel Yu. (2021) Teoretyko-metodolohichni aspekty derzhavnogo rehulivannia sfery osvity [Theoretical and methodological aspects of state regulation of the field of education]. *Rehionalna ekonomika*. - Regional economy. № 2. 125–139 [in Ukrainian].

4. Melnyk Yu. M. (2018) Mekhanizm derzhavnoho rehulivannia rozvytku promyslovosti [Mechanism of state regulation of industrial development]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*. - Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University. № 22. 145–151 [in Ukrainian].
5. Chyrva H. M. (2019) Mekhanizmy derzhavnoho upravlinnia rozvytkom vyshchoi osvity: oriantatsiia na yakist osvity [Mechanisms of state management of the development of higher education: focus on the quality of educational services]. *Publichne upravlinnia ta mytne administruvannia*. - Public administration and customs administration. № 3 (22). 146–156 [in Ukrainian].
6. Shaporenko O. I., Parashchenko L. I. (2018) Mekhanizmy derzhavnoho rehulivannia finansovo-ekonomichnoi diialnosti vyshchykh navchalnykh zakladiv [Mechanisms of state regulation of financial and economic activity of higher educational institutions]. *Vcheni zapysky Universytetu «KROK»*. - Scientific notes of the University "KROK". №4 (52). 140–147 [in Ukrainian].
7. Barzylowych A. D. (2020) Derzhavne rehulivannia rynkovykh mekhanizmiv u systemi okhorony zdorovia Ukrainy [State regulation of market mechanisms in the health care system of Ukraine]. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*. - State management: improvement and development. №5. 142–149 [in Ukrainian].
8. Stratehiia rozvytku medychnoi osvity v Ukraini [Strategy for the development of medical education in Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/95-2019-%D1%80#Text> [in Ukrainian].
9. Polozhennia pro orhanizatsiiu osvitnoho protsesu u zakladakh okhorony zdorovia za uchastiu naukovo-pedahohichnykh pratsivnykiv zakladiv vyshchoi osvity, shcho zdiisniuiut pidgotovku zdobuvachiv vyshchoi osvity u sferi okhorony zdorovia [Provisions on the organization of the educational process in health care institutions with the participation of scientific and pedagogical workers of higher education institutions, which train students of higher education in the field of health care.]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1337-2020-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
10. Standart vyshchoi osvity zi spetsialnosti 222 Medytsyna dlia druhoho (mahisterskoho) rivnia vyshchoi osvity [Standard of higher education in specialty 222 Medicine for the second (master's) level of higher education]. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/11/09/222-Medytsyna.mahistr.09.11.pdf> [in Ukrainian].
11. Rekomendatsii shchodo vprovadzhennia zmishanoho navchannia u zakladakh fakhovoi predvyshchoi ta vyshchoi osvity [Recommendations regarding the implementation of mixed education in institutions of vocational pre-higher and higher education]. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2020/zmyshene%20navchanny/zmishanenavchannia-bookletspreads-2.pdf> [in Ukrainian].
12. Nalyvaiko N., Nalyvaiko O. (2021) Zmishane navchannia v medychnykh zakladakh vyshchoi osvity [Blended learning in medical institutions of higher education]. *Osvitlohichnyi dyskurs*. - Educational discourse. № 1(32). 101–111 [in Ukrainian].
13. Holovanova I. A., Martynenko N. V., Pluzhnikova T. V., Liakhova N. O., Krasnova O. I. (2022) Problemy y perspektyvy dystantsiinoho navchannia v medychnomu zakladi vyshchoi osvity [Problems and prospects of distance learning in a medical institution of higher education]. *Suchasni trendy rozvytku medychnoi osvity: perspektyvy i zdotky: materialy navch.-nauk. konf. z mizhnar. uchastiu, m. Poltava*. - Modern trends in the development of medical education: perspectives and achievements: educational and scientific materials. conf. from international with participation. 67–69 [in Ukrainian].
14. Tsyfrova transformatsiia u sferi osvity i nauky: ofitsiinyi sait MON Ukrainy [Digital transformation in the field of education and science: the official website of the Ministry of Education of Ukraine]. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/cifrova-transformaciya-osviti-ta-nauki> [in Ukrainian].
15. Typova prohrama pidvyshchennia kvalifikatsii pedahohichnykh pratsivnykiv z rozvytku tsyfrovoyi kompetentnosti: ofitsiinyi sait MON Ukrainy [A typical program for improving the qualifications of pedagogical workers for the development of digital competence: the official website of the Ministry of Education of Ukraine]. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/uhvaleno-tipovu-programu-pidvishennya-kvalifikaciyi-pedagogichnih-pracivnikiv-iz-rozvitku-cifrovoyi-kompetentnosti> [in Ukrainian].
16. Dukhanina N., Lesyk H. Tsyfrovizatsiia osvitnoho protsesu: problemy ta perspektyvy [Digitization of the educational process: problems and prospects]. URL: <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/49235/1/p.406-409.pdf> [in Ukrainian].